

Utbildningsutskottets betänkande 2020/21:UbU15

Vuxenutbildning

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om vuxenutbildning med hänvisning till gällande bestämmelser, pågående arbeten och vidtagna åtgärder. Motionerna tar upp frågor om bl.a. kvalitet och granskning av den kommunala vuxenutbildningen, organisation och utbud av vuxenutbildningen och svenska för invandrare. I betänkandet finns tretton reservationer (M, SD, C, KD, L) och sex särskilda yttranden (M, SD, C, KD, L).

Behandlade förslag

85 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2020/21.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Utskottets överväganden.....	6
Kvalitet i den kommunala vuxenutbildningen.....	6
Utskottets ställningstagande.....	10
Organisation och utbud av vuxenutbildning m.m.....	12
Utskottets ställningstagande.....	17
Validering.....	18
Utskottets ställningstagande.....	22
Sfi m.m.....	23
Utskottets ställningstagande.....	26
Motioner som bereds förenklat.....	26
Utskottets ställningstagande.....	26
Reservationer.....	27
1. Kvalitet i den kommunala vuxenutbildningen, punkt 1 (M, SD).....	27
2. Kvalitet i den kommunala vuxenutbildningen, punkt 1 (C).....	28
3. Kvalitet i den kommunala vuxenutbildningen, punkt 1 (L).....	28
4. Ett nytt upphandlingssystem i vuxenutbildningen, punkt 2 (M, SD, L).....	29
5. Organisation och utbud av vuxenutbildning m.m., punkt 3 (M).....	30
6. Organisation och utbud av vuxenutbildning m.m., punkt 3 (SD).....	31
7. Organisation och utbud av vuxenutbildning m.m., punkt 3 (C).....	32
8. Organisation och utbud av vuxenutbildning m.m., punkt 3 (L).....	32
9. Grundläggande och särskild behörighet, punkt 4 (M, L).....	33
10. Sfi m.m., punkt 6 (M, SD).....	34
11. Sfi m.m., punkt 6 (C).....	35
12. Sfi m.m., punkt 6 (KD).....	35
13. Sfi m.m., punkt 6 (L).....	36
Särskilda yttranden.....	38
1. Sfi m.m., punkt 6 (SD).....	38
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 7 (M).....	38
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 7 (SD).....	38
4. Motioner som bereds förenklat, punkt 7 (C).....	38
5. Motioner som bereds förenklat, punkt 7 (KD).....	39
6. Motioner som bereds förenklat, punkt 7 (L).....	39
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	40
Motioner från allmänna motionstiden 2020/21.....	40
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 7.....	49

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Kvalitet i den kommunala vuxenutbildningen

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:1935 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 14,

2020/21:2921 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 28,

2020/21:3225 av Maria Nilsson m.fl. (L) yrkandena 1, 2 och 10 samt

2020/21:3324 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 10.

Reservation 1 (M, SD)

Reservation 2 (C)

Reservation 3 (L)

2. Ett nytt upphandlingssystem i vuxenutbildningen

Riksdagen avslår motion

2020/21:3225 av Maria Nilsson m.fl. (L) yrkande 3.

Reservation 4 (M, SD, L)

3. Organisation och utbud av vuxenutbildning m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:1475 av Teresa Carvalho (S),

2020/21:1935 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 16,

2020/21:2188 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 3,

2020/21:2668 av Malin Danielsson m.fl. (L) yrkande 2,

2020/21:2729 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 13,

2020/21:2953 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 31,

2020/21:3225 av Maria Nilsson m.fl. (L) yrkande 11,

2020/21:3324 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkandena 7 och 11,

2020/21:3325 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 8 och

2020/21:3373 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 11.

Reservation 5 (M)

Reservation 6 (SD)

Reservation 7 (C)

Reservation 8 (L)

4. Grundläggande och särskild behörighet

Riksdagen avslår motion

2020/21:3225 av Maria Nilsson m.fl. (L) yrkande 4.

Reservation 9 (M, L)

5. Validering

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:1162 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2020/21:1479 av Gunilla Svantorp m.fl. (S) och

2020/21:2729 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 12.

6. Sfi m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:450 av Amineh Kakabaveh (-) yrkande 5,

2020/21:506 av Amineh Kakabaveh (-) yrkandena 1 och 2,

2020/21:561 av Anne Oskarsson (SD),

2020/21:2701 av Leila Ali-Elmi m.fl. (MP) yrkande 7,

2020/21:3088 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2020/21:3225 av Maria Nilsson m.fl. (L) yrkande 6,

2020/21:3285 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 5,

2020/21:3324 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 20 och

2020/21:3405 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 19.

Reservation 10 (M, SD)

Reservation 11 (C)

Reservation 12 (KD)

Reservation 13 (L)

7. Motioner som bereds förenklad

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 10 juni 2021

På utbildningsutskottets vägnar

Gunilla Svantorp

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunilla Svantorp (S), Roger Haddad (L), Kristina Axén Olin (M), Pia Nilsson (S), Lars Püss (M), Patrick Reslow (SD), Caroline Helmersson Olsson (S), Fredrik Christensson (C), Daniel Riazat (V), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Robert Stenkvist (SD), Linus Sköld (S), Christian Carlsson (KD), Tomas Kronståhl (S), Annika Hirvonen (MP), Maria Nilsson (L) och Jörgen Grubb (SD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlar utbildningsutskottet 85 motionsyrkanden om vuxenutbildningen från allmänna motionstiden 2020/21. Av dessa bereds 53 motionsyrkanden förenklat eftersom de tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden. En förteckning över de behandlade förslagen finns i bilaga 1. Motionsyrkanden som bereds förenklat finns i bilaga 2. Motionsyrkandena tar upp frågor om bl.a. kvalitet och granskning av den kommunala vuxenutbildningen (komvux), organisation och utbud av vuxenutbildningen och svenska för invandrare (sfi).

Utskottets överväganden

Kvalitet i den kommunala vuxenutbildningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om kvalitet i den kommunala vuxenutbildningen samt om ett nytt upphandlingssystem i vuxenutbildningen.

Jämför reservation 1 (M, SD), 2 (C), 3 (L) och 4 (M, SD, L).

Motionerna

I kommittémotion 2020/21:3324 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 10 anser motionärerna att man ska återinföra ett sammanhållet betygssystem för kommunala vuxenutbildningen (komvux). Motionärerna motsätter sig det nya förenklade betygssystemet som beslutades våren 2020 och påpekar att det kan bli otydligt och förvirrande för elever som läser sfi samt grundskole- och gymnasiekurser parallellt att ha olika betygsbeteckningar. Det kan också enligt motionärerna bli svårt för arbetsgivare att jämföra betyg, och elever riskerar att inte motiveras att nå längre eftersom de inte kan utföra toppprestationer motsvarande A i betygsskalan.

I kommittémotion 2020/21:1935 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 14 anser motionärerna att beslutet om en förenklad betygsskala inom vuxenutbildningen ska rivas upp. Motionärerna anser att det måste råda likhet mellan studier i den allmänna grund- och gymnasieskolan och i komvux på motsvarande nivå och att införandet av en förenklad betygsskala står i strid med denna övergripande princip.

I kommittémotion 2020/21:2921 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 28 vill motionärerna att man ska verka för bättre förutsättningar gällande livslångt lärande. Sveriges medborgare ska enligt motionärerna kunna lita på att de har tillgång till den digitala världens möjligheter på ett säkert och hållbart sätt och att deras rättigheter och trygghet garanteras.

I kommittémotion 2020/21:3225 av Maria Nilsson m.fl. (L) yrkande 1 vill motionärerna ha en ökad kvalitet och likvärdighet i vuxenutbildningen. Motionärerna framhåller att utbildningen när det gäller komvux alltid ska anpassas utifrån elevernas individuella behov och förutsättningar, vilket gör att utbildningen kan variera både till längd och innehåll. Enligt motionärerna krävs det politiska reformer för att möjliggöra att de högt ställda kraven ska kunna realiseras.

I yrkande 2 önskar motionärerna att det införs en nationell skolpeng för elever i vuxenutbildningen för att möjliggöra ökad kvalitet och likvärdighet. Det ska enligt motionärerna vara en nationell finansieringsmodell som främjar kvalitet och resultat, men även premierar elevernas arbetsmarknadsutbildning.

Motionärerna vill även skapa en nationell standard för hur många timmars lärarledd undervisning en heltidskurs i komvux bör omfatta.

I yrkande 3 begärs att ett nytt upphandlingssystem som premierar kvalitet före kvantitet i vuxenutbildningen utreds. Syftet med att arbeta fram ett nytt upphandlingssystem är enligt motionärerna att ta fram en modell som fördelar resurser genom indikatorer som premierar kvalitet, lärarledd undervisning och progression.

I yrkande 10 anser motionärerna att det behövs bättre arbetsvillkor för lärare inom den kommunala vuxenutbildningen. Det är enligt motionärerna en förutsättning för att komvux ska fungera väl.

Bakgrund och gällande rätt

Likvärdighet och målet med komvux

I skollagen anges att utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform (vilket även avser den kommunala vuxenutbildningen, även kallad komvux) oavsett var i landet den anordnas, 1 kap. 9 § skollagen (2010:800). Någon närmare definition finns dock inte i lagen. I proposition 2009/10:165 Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet förtydligade regeringen att begreppet likvärdig innebär att kvaliteten i verksamheten ska vara så hög att de fastställda målen kan uppnås oavsett var i landet verksamheten bedrivs.

Målet för komvux utgår från individen och innebär att vuxna ska stödjas och stimuleras i sitt lärande. De ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt främja sin personliga utveckling. Utgångspunkten för utbildningen ska vara den enskildes behov och förutsättningar (20 kap. 2 § och 21 kap. 2 § skollagen). De övergripande målen med utbildningen kompletterades den 1 juli 2020 så att det framgår av 20 kap. 2 § skollagen att utbildningen även ska utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet och ge en god grund för elevernas fortsatta utbildning. Vidare har prioriteringsregeln inom komvux ändrats så att de med störst behov av utbildning prioriteras. Detta innebär att inte bara de med minst utbildning utan även bl.a. arbetslösa och vuxna i behov av yrkesväxling ska prioriteras vid urval till utbildningen. Ändringen av prioriteringsregeln träder i kraft den 1 juli 2021 och tillämpas första gången på utbildning som påbörjas efter utgången av juni 2021 (prop. 2019/20:105, bet. 2019/20:UbU22, rskr. 2019/20:300).

Den kommunala vuxenutbildningen (komvux) ska tillhandahållas på grundläggande och gymnasial nivå, som särskild utbildning på grundläggande och gymnasial nivå (särvux) och som svenska för invandrare (sfi). (Se 20 kap. 3 § skollagen.)

Tillsyn och kvalitetsgranskning

I 2 kap. 8 § skollagen anges att huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med gällande bestämmelser. I 26 kap. skollagen finns särskilda bestämmelser om tillsyn, kvalitetsgranskning och nationell uppföljning och utvärdering. Skolinspektionen har tillsyn över skolväsendet och ska också granska kvaliteten i sådan utbildning, t.ex. den kommunala vuxenutbildningen. Skolverket ska på nationell nivå följa upp och utvärdera bl.a. skolväsendet. Enligt Skolinspektionens instruktion (2011:556) ska kvalitetsgranskningen och den tillsyn som utövas löpande genomföras med utgångspunkt dels i en behovsanalys, dels i att de ska omfatta sådana aspekter som kräver en kvalitativ bedömning av undervisningen och verksamheten. Den löpande tillsynen över vuxenutbildning ska i huvudsak utövas på huvudmannanivå.

Enligt uppdrag i regleringsbrevet för Skolinspektionen 2021 ska myndigheten när det gäller tillsyn och kvalitetsgranskning redovisa erfarenheter av tillgången till personal med kompetens att tillgodose behovet av vägledning inför utbildnings- och yrkesval hos bl.a. kvinnor och män i vuxenutbildningen.

Förenklad betygsskala

I regeringens proposition 2019/20:105 Komvux för stärkt kompetensförsörjning framhölls att många lärare anser att den nuvarande betygsskalan inom sfi, komvux på grundläggande nivå och sörvux på grundläggande nivå är onödigt omfattande och arbetsmässigt tidskrävande. För att bl.a. minska arbetsbördan för lärare och öka genomströmningen, införs en förenklad betygsskala inom delar av komvux fr.o.m. den 1 januari 2022 (prop. 2019/20:105, bet. 2019/20:UbU22, rskr. 2019/20:300). Lagändringen innebär att i stället för bokstavs-beteckningarna A, B, C, D, E eller F används i stället Godkänt och Icke godkänt för betyg. Enligt lagändringen ska som betyg på utbildning på grundläggande nivå och i svenska för invandrare någon av beteckningarna Godkänt eller Icke godkänt användas. Vidare sägs att som betyg på särskild utbildning på grundläggande nivå ska beteckningen Godkänt användas. För den elev som inte uppnår betyget Godkänt ska ett intyg om att eleven har deltagit i kursen utfärdas (20 kap. 36 § skollagen, lag [2020:447]).

I propositionen framhöll regeringen att en förenklad betygsskala inte innebär att kunskapskraven sänks för godkänt resultat. Dessutom sker en elevs kunskapsutveckling inom komvux och sörvux på grundläggande nivå och inom sfi främst genom att en nivå eller en kurs klaras av så att eleven kan börja på nästa steg. Regeringen pekade i propositionen på en undersökning bland 300 lärare verksamma inom grundläggande komvux, sfi och grundläggande sörvux, som Komvuxutredningen genomförde, som visar att dock drygt varannan lärare tror att en betygsskala med färre steg inte skulle påverka elevernas motivation i någon riktning. Av de lärare som tror att en förenkling skulle påverka elevernas motivation är det enligt undersökningen fler som tror att det skulle vara i positiv riktning snarare än negativ. Detta kunde enligt

regeringens bedömning hänga samma med att elever som studerar på dessa nivåer snarare motiveras av att kunna komma snabbt igenom utbildningen än av möjligheten att få höga betyg på de grundläggande nivåerna. Enligt Komvuxutredningen (U 2017:01) gäller detta särskilt för elever inom sfi. Regeringen bedömde därför att risken för att en förenklad betygsskala ska leda till försämrad motivation hos eleverna att nå så långt som möjligt i kunskapsutvecklingen är liten. Regeringen hänvisade vidare till att det enligt Komvuxutredningen finns lärare inom sfi som anser att det finns elever som blandar samman den nuvarande betygsskalans steg med kurserna inom sfi, eftersom de kurserna betecknas med A, B, C och D. Den föreslagna förändringen kan därmed enligt regeringens mening inte bara öka elevernas motivation utan också underlätta elevernas förståelse av betygsskalan.

Resursfördelningen

Den största delen av verksamheterna inom skolväsendet, bl.a. den kommunala vuxenutbildningen, bedrivs av kommunerna och finansieras dels med kommunala skatteintäkter, dels med statsbidrag som riksdagen beslutar om efter förslag från regeringen i budgetpropositionen. Statsbidragen kan vara generella eller riktade. De generella statsbidragen finns inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommunerna, som bereds av finansutskottet, och de riktade statsbidragen finns inom bl.a. utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning, som bereds av utbildningsutskottet. Därutöver ersätts kommunsektorn för ökade kostnader till följd av reformer inom utbildningsområdet i enlighet med den kommunala finansieringsprincipen (denna princip innebär att kommuner och regioner inte bör åläggas nya uppgifter utan att de får ersättning). Sådana ersättningar finns också inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommunerna.

I budgetpropositionen för 2021 bedömer regeringen att komvux fungerar väl och fyller en mycket viktig funktion i samhället, som en möjlighet till omställning vid arbetslöshet och att stärka sin ställning på arbetsmarknaden men också som en viktig pusselbit för att möjliggöra ett livslångt lärande för alla medborgare, oavsett syfte. När arbetsmarknaden förändras i snabb takt och nya kvalifikationer behövs, krävs enligt regeringen att både yrkesverksamma och arbetslösa har möjlighet att skaffa de nya kunskaper som efterfrågas. Vidare anser regeringen att när konjunkturen förändras och arbetslösheten ökar är komvux ofta vägen till omställning för dem som har förlorat arbetet. I spåren av pandemin kommer satsningar på komvux för att underlätta omställning att bli särskilt viktigt.

Regeringen framhåller i budgetpropositionen att vuxna ska ha goda möjligheter att studera i hela landet och genom hela livet. Försämringarna på arbetsmarknaden som följer i covid-19-pandemins spår och som drabbar så många har skapat ett stort behov av utbildning och omställning i hela landet. För att förbättra möjligheten att studera i hela landet, oavsett utbildningsform, har regeringen förstärkt satsningen på lärcentrum. Lärcentrumen är öppna för

studerande inom alla utbildningsformer och på alla nivåer. Vuxna ska ha goda möjligheter att studera i hela landet och genom hela livet.

Regeringen föreslog i budgetpropositionen en förstärkt satsning på lärcentrum med 40 000 000 kronor för 2021. Vidare föreslog regeringen en höjning av anslaget 1:17 *Statligt stöd till vuxenutbildning* med 1 013 000 000 kronor för 2021. Regeringen framhöll att efterfrågan på gymnasial yrkesutbildning för vuxna ökat till följd av covid-19-pandemin och att anslaget borde höjas för att kommunerna ska ges förutsättningar att erbjuda utbildning som motsvarar de behov som finns. Riksdagen beslutade enligt regeringens förslag (prop. 2020/21:1 utg.omr. 16, 2020/21:UbU1, rskr. 2020/21:141).

Kliva-utredningen

I december 2020 överlämnade den s.k. Kliva-utredningen (direktiv 2018:23) sitt betänkande *Samverkande krafter – för stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk* (SOU 2020:66) till regeringen. I betänkandet konstaterar utredningen att entreprenadverksamheten utgör en stor del av komvux och att upphandling allmänt ses som en svår uppgift för huvudmännen. Skolverket föreslås därför att få i uppdrag att, tillsammans med Upphandlingsmyndigheten ta fram stödmaterial för offentlig upphandling på vuxenutbildningens område. Skolverket föreslås även få uppdrag att ta fram allmänna råd för systematiskt kvalitetsarbete med fokus på kommunal vuxenutbildning. Betänkandet har remitterats och bereds av regeringen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill framhålla den viktiga roll den kommunala vuxenutbildningen har för vuxnas lärande och påminna om att målen för den kommunala vuxenutbildningen är att vuxna ska stödjas och stimuleras i sitt lärande. Utbildningen ska ge vuxna möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt främja elevernas personliga utveckling. Utbildningen ska ge en god grund för elevernas fortsatta utbildning och utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet. Utgångspunkten för utbildningen ska vara den enskildes behov och förutsättningar.

Utskottet kan konstatera att ett flertal yrkanden handlar om att kvaliteten och likvärdigheten i komvux ska förbättras på olika sätt. Utskottet vill därför inledningsvis understryka att enligt skollagen ska utbildningen inom den kommunala vuxenutbildningen vara likvärdig vilket innebär att kvaliteten i verksamheten ska vara så hög att de fastställda målen kan uppnås oavsett var i landet verksamheten bedrivs. Utskottet vill även understryka att regeringen i budgetpropositionen för 2020 bedömer att komvux fungerar väl och fyller en mycket viktig funktion i samhället. Regeringen ser utbildningen som en möjlighet till omställning vid arbetslöshet och att stärka sin ställning på arbetsmarknaden men också som en viktig pusselbit för att möjliggöra ett

livslångt lärande för alla medborgare, oavsett syfte. Utskottet instämmer i regeringens bedömning.

När det gäller yrkanden som behandlar den reglering om en förenklad betygsskala som införs inom delar av komvux fr.o.m. den 1 januari 2022 vill utskottet framhålla att regleringen inte innebär att kunskapskraven sänks för godkänt resultat. Även om komvux är en del av skolväsendet skiljer sig denna skolform från skolformerna för barn och unga. Därför behöver man vid utformningen av komvux ta hänsyn till dessa skillnader, inte minst vid betygsskalans utformning. Utskottet vill även framhålla att Komvuxutredningen genomförde en undersökning som visar att drygt varannan lärare tror att en betygsskala med färre steg inte skulle påverka elevernas motivation i någon riktning. Vidare framgår av Komvuxutredningen att det finns lärare inom sfi som anser att det finns elever som blandar samman den nuvarande betygsskalans steg med kurserna inom sfi, eftersom de kurserna betecknas med A, B, C och D. Utskottet håller därför med regeringen om att den förenklade betygsskalans inte bara kan öka elevernas motivation utan också underlätta elevernas förståelse av betygsskalans.

När det gäller frågan om att man ska verka för bättre förutsättningar i fråga om livslångt lärande hänvisar utskottet till de budgetförstärkningar som har gjorts i fråga om lärcentrum. Dessa är öppna för studerande inom alla utbildningsformer och på alla nivåer.

När det sedan gäller begäran om att det ska införas en nationell skolpeng för elever i vuxenutbildningen samt nytt upphandlingssystem anser utskottet att det inte finns skäl för att ändra systemet för resursfördelningen i fråga om vuxenutbildningen. Utskottet avvaktar även regeringens beredning av Kliva-utredningen som föreslår att Skolverket ska få i uppdrag att, tillsammans med Upphandlingsmyndigheten, ta fram stödmaterial för offentlig upphandling på vuxenutbildningens område.

Mot bakgrund av ovanstående avstyrker utskottet motionerna 2020/21:1935 (SD) yrkande 14, 2020/21:2921 (C) yrkande 28, 2020/21:3225 (L) yrkandena 1–3 och 10 och 2020/21:3324 (M) yrkande 10.

Organisation och utbud av vuxenutbildning m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om organisation och utbud av vuxenutbildning m.m. och om grundläggande och särskild behörighet.

Jämför reservation 5 (M), 6 (SD), 7 (C), 8 (L) och 9 (M, L).

Motionerna

I motion 2020/21:1475 av Teresa Carvalho (S) understryks vikten av att fler ges goda förutsättningar till utbildning och därigenom till arbete, bl.a. genom fler utbildningsplatser.

I kommittémotion 2020/21:3324 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 7 ser motionärerna ett behov av att sänka åldersgränsen för komvux till 18 år för att öka tillgängligheten för studier för fler. Enligt yrkande 11 har komvux i allt högre utsträckning blivit en integrationsinsats. Ansvaret för att komplettera betyg och behörighet för att kunna söka in till en utbildning på högskolan eller yrkeshögskolan bör enligt motionärerna flyttas till högskolans basårsutbildningar och yrkeshögskolans preparandutbildning för att renodla komvux grundläggande utbildningsansvar.

Enligt kommittémotion 2020/21:3325 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 8 bör regeringen överväga utbildning för ledamöter i kommunala nämnder med ansvar för skolan. En sådan utbildning kan lämpligen anordnas året närmast efter ett allmänt val.

Enligt motion 2020/21:3373 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 11 bör en valfrihetsreform med utgångspunkt i betänkandet SOU 2008:17 Frivux – Valfrihet genomföras i vuxenutbildningen, där den studerande fritt ska få välja att läsa vuxenutbildning inom kommunal eller annan regi.

I kommittémotion 2020/21:1935 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 16 begärs att särskild utbildning på grundläggande och gymnasial nivå (tidigare särvux) åter ska vara en egen skolform. Motionärerna är bl.a. oroade för kvaliteten på utbildningarna och att denna målgrupp kommer att få stå tillbaka för andra målgrupper med den nya prioriteringsordningen för komvux.

I motion 2020/21:2188 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 3 anges att kommunerna bör få det samlade ansvaret för utbildning för vuxna och utföra detta med fristående aktörer i lokala eller regionala auktorisationsmodeller med resultatbaserad ersättning.

I kommittémotion 2020/21:2953 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 31 betonar motionärerna fler insatser från regeringen och ett stärkt samarbete mellan äldreomsorgens aktörer kring kompetenshöjande insatser, fler utbildningsvägar, validering och en stärkt studie- och yrkesvägledning i syfte att bredda rekryteringen till vård- och omsorgsyrken, i hela landet.

I kommittémotion 2020/21:3225 av Maria Nilsson m.fl. (L) yrkande 4 begärs att rätten att läsa in grundläggande och särskild behörighet inom den kommunala vuxenutbildningen ska utsträckas till att omfatta alla. Dagens arbetsmarknad är enligt motionärerna krävande, och kompetensnivån behöver generellt höjas hos stora grupper om de ska ha en god chans att vara med och delta på arbetsmarknaden. Enligt yrkande 11 behöver åtgärder vidtas för att skapa ett mer kontrollerat intag av nya elever inom komvux. Det kan enligt motionärerna regleras genom intag vid fasta tidpunkter under året, exempelvis kvartalsvis.

Enligt motion 2020/21:2668 av Malin Danielsson m.fl. (L) yrkande 2 bör pilotprojekt genomföras för att öppna upp vuxenutbildningen för fler. Exempelvis skulle det livslånga lärandet kunna främjas genom att låta även den som väljer en ny yrkesbana senare i livet läsa in en utbildning via komvux.

Enligt kommittémotion 2020/21:2729 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 13 behöver yrkesutbildningen stärkas. Efterhand som behov identifieras behöver bl.a. nya utbildningar tas fram.

Bakgrund och gällande rätt

Gällande rätt

Kommunal vuxenutbildning (komvux)

Kommunerna är huvudmän för kommunal vuxenutbildning (komvux). En region får i viss utsträckning vara huvudman för komvux (2 kap. 2 och 3 §§ skollagen). Utbildningen ska enligt 20 kap. 3 § skollagen tillhandahållas

- på grundläggande nivå
- på gymnasial nivå
- som särskild utbildning på grundläggande nivå
- som särskild utbildning på gymnasial nivå
- som svenska för invandrare.

Målen för den kommunala vuxenutbildningen är att

- vuxna ska stödjas och stimuleras i sitt lärande
- vuxna ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling
- den ska ge en god grund för elevernas fortsatta utbildning
- den ska utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet.

Utgångspunkten för utbildningen av en enskild elev ska vara elevens behov och förutsättningar. När det gäller kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på gymnasial nivå ska de som har störst behov av utbildning prioriteras (20 kap. 2 § skollagen, träder i kraft 2021-07-01, se nedan).

Behörig att delta i kommunal vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå är, med vissa undantag, en vuxen fr.o.m. andra

kalenderhalvåret det år den vuxne fyller 20 år (20 kap. 11 och 20 §§ skollagen). Behörig är också den som är yngre än 20 år men har slutfört utbildning på ett nationellt program i gymnasieskolan eller likvärdig utbildning och uppfyller övriga behörighetsvillkor (20 kap. 20 § skollagen).

En person som är yngre än 20 år kan också enligt 3 kap. 2 § förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning anses vara behörig om det finns särskilda skäl med hänsyn till den sökandes personliga förhållanden.

Huvudmannen får med bibehållet huvudmannaskap lämna över uppgifter inom komvux på entreprenad till en enskild fysisk eller juridisk person. Huvudmannen kan därigenom välja att lägga ut delar av eller hela utbildningsverksamheten på entreprenad. Detta innebär att en huvudman med bibehållet huvudmannaskap överlämnar åt någon annan att utföra vissa uppgifter inom utbildningen. Huvudmannen behåller dock det yttersta ansvaret för att utbildningen följer de bestämmelser som gäller för den aktuella skolformen (23 kap. 1 och 2 §§ skollagen).

Ändringar i komvux

I juni 2020 biföll riksdagen proposition 2019/20:105 Komvux för stärkt kompetensförsörjning (bet. 2019/20:UbU22, rskr. 2019/20:348).

De lagändringar i skollagen som bifölls syftar bl.a. till att kommunal vuxenutbildning (komvux) i högre grad ska bidra till arbetslivets behov av kompetens och bättre möta vuxnas behov av utbildning i olika skeden av livet. De övergripande målen med utbildningen har därför kompletterats så att det framgår att utbildningen även ska utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet och ge en god grund för elevernas fortsatta utbildning. Vidare ändras prioriteringsregeln inom komvux så att de med störst behov av utbildning prioriteras. Detta innebär att inte bara de med minst utbildning utan även bl.a. arbetslösa och vuxna i behov av yrkesväxling ska prioriteras vid urval till utbildningen.

För att bl.a. minska arbetsbördan för lärare och öka genomströmningen, ska en förenklad betygsskala införas inom delar av komvux. För att reglerna för gymnasieexamen i komvux ska bli mer flexibla ska ett komvuxarbete ersätta gymnasiearbetet i komvux. Särskild utbildning för vuxna (särvux), för vuxna med utvecklingsstörning eller förvärvad hjärnskada, är inte längre en egen skolform inom skolväsendet utan ingår i skolformen komvux.

De lagändringar som innebär att målet för komvux kompletteras och att särvux blir en del av komvux trädde i kraft den 1 juli 2020. De lagändringar som innebär en ny betygsskala i delar av komvux träder i kraft den 1 januari 2022 och övriga lagändringar den 1 juli 2021.

En utökad rätt till komvux

Från och med den 1 januari 2017 gäller en utökad rätt att delta i komvux på gymnasial nivå för att uppnå behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och vänder sig till nybörjare eller behörighet till utbildning inom yrkeshögskolan (prop. 2016/17:5, bet. 2016/17:UbU6, rskr. 2016/17:65). Det tidigare kravet på en examen från ett yrkesprogram i gymnasieskolan för att

en vuxen ska ha rätt till komvux på gymnasial nivå har tagits bort. Både när det gäller studier som ger behörighet till högskoleutbildning och när det gäller studier som ger behörighet till yrkeshögskoleutbildning gäller rätten till utbildning för vuxna som är behöriga att delta i komvux på gymnasial nivå.

Yrkesutbildning

Regionalt yrkesvux

Den 1 januari 2017 infördes en modell för statsbidrag för en regionaliserad yrkesutbildning för vuxna, s.k. regionalt yrkesvux. Syftet var att i högre grad möta arbetsmarknadens behov av kompetens genom yrkesutbildning på gymnasial nivå. Utbildningarna ska planeras och bedrivas i samverkan mellan flera kommuner under medverkan av arbetslivet i de samverkande kommunerna. Bestämmelser om statsbidraget regleras i förordningen (2016:937) om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning.

De samverkande kommunerna ska erbjuda kombinationer av nationella kurser i ämnen som är relevanta för ett yrkesområde, s.k. sammanhållna yrkesutbildningar, eller enstaka kurser. Utbildningen ska organiseras så att eleverna kan kombinera denna med annan utbildning inom kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna (4 § och 6–7 §§).

Nationella yrkespaket

Skolverket har på uppdrag av regeringen tagit fram sammanhållna yrkesutbildningar, s.k. yrkespaket. De kan användas inom gymnasieskolans introduktionsprogram och komvux och kan fungera som påbyggbara utbildningar som stegvis kan leda till examen. Yrkespaketen består av en kombination av gymnasiala kurser som ska matcha de kompetenskrav som arbetsmarknaden ställer. Utbildningen kan därför variera i längd beroende på arbetslivets krav och individens förutsättningar och behov.

Pågående arbete

Betänkandet Gemensamt ansvar – en modell för planering och dimensionering av gymnasial utbildning (SOU 2020:33)

I betänkandet Gemensamt ansvar – en modell för planering och dimensionering av gymnasial utbildning (SOU 2020:33, juni 2020) redovisade Utredningen om planering och dimensionering av komvux och gymnasieskola uppdraget att föreslå hur utbildning inom gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna bättre kan planeras och dimensioneras utifrån regionala och nationella kompetensbehov.

Utredningen föreslår bl.a. följande:

- Utbudet av utbildning bör bestämmas med hänsyn till både elevens efterfrågan och behov och arbetsmarknadens behov.

- Tillgången till och bredden av yrkesutbildning i komvux behöver öka. Staten ska stödja och styra skolhuvudmännen mer när det gäller planering och dimensionering av vilka utbildningar som ska erbjudas samt för gymnasieskolan hur många platser som ska finnas på dessa. Staten ska därför besluta om regionala ramar för utbudet inom gymnasieskolan och för yrkesutbildning inom komvux. Den s.k. gymnasie marknaden bör balanseras med mer inslag av planering och samarbete mellan huvudmän. Genom fördjupat kommunalt samarbete ska vuxna ges ökade möjligheter att söka ett bredare utbud av yrkesutbildning inom ett större område än den egna kommunen.

Betänkandet är under beredning inom Regeringskansliet.

Pågående utredning Fler unga ska nå målen med sin gymnasieutbildning

Regeringen gav den 8 april 2021 en särskild utredare i uppdrag att föreslå åtgärder för att fler unga ska nå målen med sin gymnasieutbildning, antingen i gymnasieskolan eller i kommunal vuxenutbildning (komvux) (dir. 2021:23). Möjligheterna till enklare övergångar mellan gymnasieskola och komvux behöver utredas. Även andra åtgärder för att få fler unga att nå målen med en utbildning i gymnasieskolan behöver övervägas. Åtgärderna ska syfta till att förbättra ungas möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden eller studera vidare.

Utredaren ska bl.a.

- analysera och vid behov föreslå hur övergången till komvux kan underlättas för elever som inte fullföljer sitt introduktionsprogram eller annan utbildning i gymnasieskolan
- analysera hur yrkespaketen används inom introduktionsprogrammen och, om så bedöms lämpligt, föreslå hur användningen av yrkespaketen inom ett eller flera introduktionsprogram kan utvecklas för att skapa utbildningar av hög kvalitet och med hög relevans för arbetsmarknaden
- överväga och vid behov föreslå andra åtgärder för att fler ska nå målen med en utbildning i gymnasieskolan
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Uppdraget ska redovisas senast den 1 mars 2022.

Ett nationellt vårdkompetensråd

Regeringen har inrättat ett nationellt vårdkompetensråd som startade sin verksamhet den 1 januari 2020 vid Socialstyrelsen. Rådet ska långsiktigt samordna, kartlägga och verka för att effektivisera kompetensförsörjning av personal inom vården. Initialt ska rådet inrikta sitt arbete mot de yrken som kräver högskoleutbildning, men förslag ska tas ta fram för hur rådet ska kunna omfatta fler yrkesgrupper, som t.ex. undersköterskor (se pressmeddelanden från Socialdepartementet och Utbildningsdepartementet den 24 september och den 17 december 2019).

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar uppfattningen som framförs i motionerna om att komvux är en viktig del i det svenska skolväsendet och ser positivt på att det finns ett stort intresse för komvux och närliggande frågor. Med anledning av de motionsyrkanden som handlar om att i olika avseenden reformera komvux vill utskottet anföra följande.

De senaste två valperioderna har komvux reformerats. I juni 2020 biföll riksdagen proposition 2019/20:105 Komvux för stärkt kompetensförsörjning (bet. 2019/20:UbU22, rskr. 2019/20:348). De lagändringar i skollagen som bifölls syftar bl.a. till att kommunal komvux i högre grad ska bidra till arbetslivets behov av kompetens och bättre möta vuxnas behov av utbildning i olika skeden av livet. De övergripande målen med utbildningen har därför kompletterats så att det framgår att utbildningen även ska utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet och ge en god grund för elevernas fortsatta utbildning. Vidare ändras prioriteringsregeln inom komvux så att de med störst behov av utbildning prioriteras. Detta innebär att inte bara de med minst utbildning utan även bl.a. arbetslösa och vuxna i behov av yrkesväxling ska prioriteras vid urval till utbildningen.

För att bl.a. minska arbetsbördan för lärare och öka genomströmningen, ska en förenklad betygsskala införas inom delar av komvux. Särskild utbildning för vuxna (särsvux), som är till för vuxna med utvecklingsstörning eller förvärvad hjärnskada, är inte längre en egen skolform inom skolväsendet utan ingår i skolformen komvux. De lagändringar som innebär att målet för komvux kompletteras och att särsvux blir en del av komvux trädde i kraft den 1 juli 2020. De lagändringar som innebär en ny betygsskala i delar av komvux träder i kraft den 1 januari 2022 och övriga lagändringar den 1 juli 2021.

Vidare gäller fr.o.m. den 1 januari 2017 en utökad rätt att delta i komvux på gymnasial nivå för att uppnå behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och vänder sig till nybörjare eller behörighet till utbildning inom yrkeshögskolan (prop. 2016/17:5, bet. 2016/17:UbU6, rskr. 2016/17:65). Det tidigare kravet på en examen från ett yrkesprogram i gymnasieskolan för att en vuxen ska ha rätt till komvux på gymnasial nivå har tagits bort.

Det pågår också för närvarande arbete inom Regeringskansliet. I betänkandet Gemensamt ansvar – en modell för planering och dimensionering av gymnasial utbildning (SOU 2020:33, juni 2020) redovisade Utredningen om planering och dimensionering av komvux och gymnasieskola uppdraget att föreslå hur utbildning bl.a. inom kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna bättre kan planeras och dimensioneras utifrån regionala och nationella kompetensbehov. Betänkandet är under beredning.

Vidare har regeringen den 8 april 2021 gett en särskild utredare i uppdrag att föreslå åtgärder för att fler unga ska nå målen med sin gymnasieutbildning, antingen i gymnasieskolan eller i komvux (dir. 2021:23). Bland annat behöver möjligheterna till enklare övergångar mellan gymnasieskola och komvux utredas. Åtgärderna ska syfta till att förbättra ungas möjligheter att etablera sig

på arbetsmarknaden eller studera vidare. Uppdraget ska redovisas senast den 1 mars 2022.

Utskottet vill också hänvisa till att regeringen har inrättat ett nationellt vårdkompetensråd som startade sin verksamhet den 1 januari 2020 vid Socialstyrelsen. Rådet ska långsiktigt samordna, kartlägga och verka för att effektivisera kompetensförsörjning av personal inom vården.

Utskottet vill i sammanhanget också nämna att regionalt yrkesvux infördes den 1 januari 2017. Syftet var att i högre grad möta arbetsmarknadens behov av kompetens genom yrkesutbildning på gymnasial nivå. Utbildningarna ska planeras och bedrivas i samverkan mellan flera kommuner under medverkan av arbetslivet i de samverkande kommunerna. Vidare har Skolverket på uppdrag av regeringen tagit fram sammanhållna yrkesutbildningar, s.k. yrkespaket. De kan användas inom bl.a. komvux. Yrkespaketen består av en kombination av gymnasiala kurser som ska matcha de kompetenskrav som arbetsmarknaden ställer.

Som framgår har omfattande insatser nyligen gjorts och pågår inom området. Utskottet anser att dessa stora reformer och insatser bör få tid att verka och få genomslag innan eventuella justeringar eller ändringar görs.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2020/21:1475 (S), 2020/21:1935 (SD) yrkande 16, 2020/21:2188 (M) yrkande 3, 2020/21:2668 (L) yrkande 2, 2020/21:2729 (MP) yrkande 13, 2020/21:2953 (C) yrkande 31, 2020/21:3225 (L) yrkandena 4 och 11, 2020/21:3324 (M) yrkandena 7 och 11, 2020/21:3325 (M) yrkande 8 och 2020/21:3373 (M) yrkande 11.

Validering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om validering.

Motionerna

I motion 2020/21:1479 av Gunilla Svantorp m.fl. (S) önskar motionärerna att man ser över möjligheten att införa ett nationellt kvalitetssäkrat lärlings-system, en kvalitetssäkrad lärlingsutbildning och ett kvalitetssäkrat valideringssystem. Motionärerna framhåller att det inom sotarbranschen i dag finns sotare med lång erfarenhet men utan grundläggande gymnasiekompetens. Det finns därför ett behov av ett nationellt kvalitetssäkrat valideringsprogram så att arbetstagare ska kunna få den grundutbildning som behövs för yrket.

I motion 2020/21:1162 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) anser motionären att man ska utreda möjligheterna att skapa valideringsutbildningar inom bristyrken för att ta till vara den kompetens som finns i verksamheterna och för att höja kompetensen inom svensk välfärd. Motionären framhåller att en stor grupp har tillgodogjort sig goda kunskaper efter många år i arbetet. Motionären anser också att nyanlända som har en utbildning från hemlandet

som inte kan översättas till den svenska motsvarigheten är en resurs som bör tas till vara.

I kommittémotion 2020/21:2729 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 12 vill motionärerna stärka valideringen av utländsk utbildning och kompetens inom den cirkulära ekonomin. Det är enligt motionärerna viktigt att det finns goda möjligheter för människor att skaffa sig ny kompetens under hela yrkeslivet.

Bakgrund och gällande rätt

Gällande rätt

En elev i kommunal vuxenutbildning kan få sina kunskaper och sin kompetens validerade. Med validering avses en process som innebär en strukturerad bedömning, värdering och dokumentation samt ett erkännande av kunskaper och kompetens som en person besitter oberoende av hur de har förvärvats. Vidare ska den som får sina kunskaper och sin kompetens bedömda vid en validering ha möjlighet att få dessa dokumenterade skriftligt (20 kap. 42 och 43 §§ skollagen).

Valideringsdelegationen

Valideringsdelegationen hade under perioden 2015–2019 regeringens uppdrag att följa, stödja och driva på ett samordnat utvecklingsarbete inom valideringsområdet på nationell och regional nivå (dir. 2015:120).

I delegationens slutbetänkande Validering – för kompetensförsörjning och livslångt lärande (SOU 2019:69) finns förslag till åtgärder för ett sammanhållet, nationellt och permanent system för validering i syfte att ge fler personer möjlighet att få sitt kunnande kartlagt, bedömt och erkänt. Delegationen föreslår att definitionen av validering i skollagen ska ändras. Validering ska enligt delegationen definieras som en strukturerad process för fördjupad kartläggning, bedömning och erkännande av kunnande som en person besitter oberoende av hur det förvärvats. Med definitionen behöver det enligt delegationen också följa en gemensam begreppsapparat, som på ett övergripande plan tydliggör vad validering innebär. Delegationen föreslår därför att en förordning med generella bestämmelser om validering införs. Förordningen ska innehålla skollagens definition av begreppet validering och ytterligare bestämmelser som beskriver hur en validering ska gå till. Den nya förordningen ska avse valideringsinsatser inom samtliga utbildningsformer, i arbetslivet och i övriga verksamheter som omfattas av SeQF (Sveriges referensram för kvalifikationer för livslångt lärande). SeQF är ett system för att klassificera och utforma kvalifikationer baserade på läranderesultat för att säkerställa kvalifikationernas tydlighet, överförbarhet och kvalitet. Delegationen föreslår också en ökad tillgång till validering i komvux genom en skyldighet för kommunerna att erbjuda elever validering och en ökad tydlighet om kartläggning, bedömning och dokumentation vid validering. Betänkandet

har remitterats och bereds inom Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet).

Myndigheten för yrkeshögskolans uppdrag och arbete med validering

Från januari 2020 har Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) uppdraget att följa och stödja det utvecklingsarbete som pågår inom valideringsområdet nationellt och regionalt. Myndigheten ska sprida kunskap och tillhandahålla övergripande information om validering samt samordna pågående myndighetssamarbete om valideringsfrågor (se U2019/04377 och MYH:s regleringsbrev för 2020 och 2021).

I budgetpropositionen för 2020 framgår att MYH:s uppdrag gäller i avvaktan på att regeringen fattar beslut om långsiktig hantering av valideringsuppdraget (prop. 2019/20:1 utg.omr.16, s. 147). Myndigheten har också förberett införandet av statsbidrag enligt förordningen (2020:268) om statsbidrag för utveckling av branschvalidering. Förordningen innehåller bestämmelser om statsbidrag för utveckling av kvalifikationer i arbetslivet och branschmodeller för validering.

Stöd till branschvalidering

Branschvalidering – Operativ och Strategisk Samverkan (BOSS) är ett projekt som finansieras av Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet). Det startade i januari 2018 och vänder sig till företrädare för centrala branscher som arbetar med att utveckla och kvalitetssäkra validering av yrkeskompetens. I budgetpropositionen för 2021 framgår att den första delen av det s.k. BOSS-projektet avslutades under 2019. Den utvärdering som genomfördes 2019 visar att projektet har gett avsett stöd till branscherna och att det har uppfattats som givande. Projektet har beviljats förlängning t.o.m. 2021. I budgetpropositionen för 2020 föreslog regeringen att 10 miljoner kronor årligen ska avsättas för stöd till utveckling av branschvalidering. I april 2020 beslutade regeringen förordningen (2020:268) om statsbidrag för utveckling av branschvalidering och bidraget kommer att fördelas för första gången under 2020. Kvalitetskriterierna kommer också att användas vid kvalitetsgranskning av arbetet med validering. Kvalitetskriterierna är indelade i fyra områden: information och vägledning, kompetenskartläggning, kompetensbedömning samt kvalitetsarbete och dokumentation. (Se prop. 2020/21:1 utg.omr. 16, 2020/21:UbU1, rskr. 2020/21:141).

Yrkesutbildning inom komvux

Den 1 januari 2017 ersatte regeringen yrkesvux och lärlingsvux med en modell för statsbidrag för en regional yrkesinriktad vuxenutbildning, s.k. regionalt yrkesvux. Den nya modellen ska i högre grad möta arbetsmarknadens behov av kompetens genom yrkesutbildning på gymnasial nivå. Regionalt yrkesvux ska kunna erbjuda ett brett utbud av utbildningar som motsvarar de behov som

finns i olika regioner. Därför ska utbildningarna både planeras och genomföras på regional nivå av flera kommuner i samverkan.

I budgetpropositionen för 2021 framgår att regeringen fortsätter att satsa stort på yrkesutbildning för vuxna, främst genom satsningar på yrkesinriktad utbildning på gymnasial nivå inom komvux och särvux (regionalt yrkesvux). Antalet elever inom den statsbidragsfinansierade delen av regionalt yrkesvux ökade 2019 med 1 000 årsstudieplatser jämfört med föregående år. Regeringen framhåller i propositionen att regionalt yrkesvux volymmässigt inte har utvecklats i förväntad takt. Regeringen hänvisar till att den i budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1) bedömt att statsbidraget för yrkesutbildning inom komvux bör kunna utnyttjas i högre grad och att insatser bör vidtas för att stärka individens möjligheter att få tillgång till kommunernas vuxenutbildning. För att underlätta utbyggnaden av den yrkesinriktade vuxenutbildningen har regeringen beslutat om förändringar i förordningen (2016:937) om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning när det gäller villkoret att kommunerna ska finansiera motsvarande antal utbildningsplatser för att få del av statsbidraget. De nya bestämmelserna innebär att kravet på kommunerna att medfinansiera regionalt yrkesvux sänks. Tidigare krävdes att de samverkande kommunerna med egna medel bekostade lika många årsstudieplatser som de fick statsbidrag för. Från och med den 2 mars 2020 ska de samverkande kommunerna sammantaget finansiera minst tre sjundedelar av de årsstudieplatser de får statsbidrag för. Från och med ansökningsomgången för 2021 får kommunerna också besked om statsbidraget betydligt tidigare, vilket ger dem bättre planeringsförutsättningar. (Se prop. 2020/21:1 utg.omr. 16, 2020/21:UbU1, rskr. 2020/21:141).

I regeringens vårandringsbudget för 2021 (prop. 2020/21:99) framgår att det finns behov av att påbörja en försöksverksamhet med inledande kartläggning och validering inom yrkesutbildning i komvux. Anslaget bör därför ökas med 35 000 000 kronor. Vidare aviserar regeringen att den avser att i budgetpropositionen för 2022 återkomma med förslag om ytterligare medel för satsningen. Kommunerna bör enligt regeringen ersättas retroaktivt för sin medfinansiering av regionalt yrkesvux 2020. Anslaget bör därför ökas med 332 000 000 kronor.

Kompletterande utbildningar

I budgetpropositionen för 2021 framgår att det under 2019 avsattes 256 miljoner kronor för kompletterande utbildningar för personer med avslutad utländsk utbildning som motsvarar en svensk högskoleutbildning för vissa yrkesgrupper vid vissa lärosäten. Utbildningen syftar till att studenterna ska avlägga en examen som kan ges efter en högskoleutbildning som motsvarar deras utländska utbildning eller kunna få behörighet alternativt kunskaper för att i Sverige utöva ett yrke som den utländska utbildningen är relevant för. (Se prop. 2020/21:1 utg.omr. 16, 2020/21:UbU1, rskr. 2020/21:141).

Regeringen har gett flera universitet och högskolor i uppdrag att bygga upp nya kompletterande utbildningar för personer med utländsk utbildning till bl.a. apotekare, barnmorska, biomedicinsk analytiker, fysioterapeut, psykolog och socionom. Regeringen framhåller att man på så sätt bättre kan ta till vara den kompetens som finns i vårt samhälle. Sedan tidigare har det funnits kompletterande utbildning för personer med utländsk jurist-, lärar-, läkar-, sjuksköterske- och tandläkarutbildning. Totalt avsätter regeringen ca 264 miljoner kronor för kompletterande utbildning under 2021. (Se regeringen.se/regeringens-politik/kunskapslyftet/kunskapslyftet-2020-validering/.)

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill framhålla att en central del i arbetet med att ta till vara den kompetens som finns i Sverige är möjligheterna för personer att få sina kunskaper och kompetenser bedömda. Att arbetet med validering utvecklas ytterligare är enligt utskottets mening av största vikt, för individen och för samhället.

När det gäller frågan om behovet att ett kvalitetssäkrat valideringssystem hänvisar utskottet till stödet till branschvalideringen och att Valideringsdelegationens slutbetänkande innehåller förslag till åtgärder för ett sammanhållet, nationellt och permanent system för validering. Utskottet vill inte föregripa det pågående arbetet med beredning av delegationens förslag. Utskottet noterar i sammanhanget att Myndigheten för yrkeshögskolans uppdrag och arbete med validering gäller i avvaktan på att regeringen fattar beslut om långsiktig hantering av valideringsuppdraget.

Utskottet vill även lyfta fram förslagen i regeringens vårändringsbudget för 2021 om en försöksverksamhet med inledande kartläggning och validering inom yrkesutbildning i komvux. När det sedan gäller frågan om kvalitets-säkrade lärlingsutbildningar vill utskottet framhålla att regionalt yrkesvux ska kunna erbjuda ett brett utbud av utbildningar som motsvarar de behov som finns i olika regioner.

När det gäller frågorna om valideringsutbildningar inom bristyrken och behovet av att stärka valideringen av utländsk utbildning kan utskottet konstatera att regeringen avsätter medel till kompletterande utbildningar för personer med utländsk utbildning i vissa yrkesgrupper.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2020/21:1162 (M), 2020/21:1479 (S) och 2020/21:2729 (MP) yrkande 12.

Sfi m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om sfi m.m.

Jämför reservation 10 (M, SD), 11 (C), 12 (KD) och 13 (L) samt särskilt yttrande 1 (SD).

Motionerna

I kommittémotion 2020/21:3324 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 20 anförs att det inom sfi inte finns en borte gräns eller resultatkrav. Motionärerna vill därför att det tillsätts en utredning för att se över studieformen sfi så att den blir likvärdig med övriga studier i Sverige.

I motion 2020/21:3088 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) begärs att ett språkstest tas fram för att säkerställa att medarbetare i skola och omsorg har tillräckligt goda kunskaper i svenska för att på ett tryggt och rättssäkert sätt kunna vara en del i verksamheten.

Enligt motion 2020/21:561 av Anne Oskarsson (SD) bör sfi-utbildningen utvärderas och undervisningen i språkets uttal prioriteras.

Enligt kommittémotion 2020/21:3285 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 5 bör sfi-undervisningen bli bättre. I dag finns det bra och välfungerande digitala hjälpmedel för undervisning. Motionärerna vill därför att regeringen ska utreda hur nätkurser, appbaserade och AI-understödda läromedel samt andra digitala hjälpmedel ska bli en större del av sfi-undervisningen.

I kommittémotion 2020/21:3405 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 19 begärs att det införs obligatorisk individanpassad sfi med baby under föräldradigheten. Utformningen av dessa aktiviteter bör enligt motionärerna särskilt rikta in sig på kvinnor och deras förutsättningar.

Enligt kommittémotion 2020/21:3225 av Maria Nilsson m.fl. (L) yrkande 6 bör sfi-utbildningen stärkas för att öka kvaliteten. Sfi måste bli flexiblare och mer individanpassad och det ska ställas tydliga krav. Det behövs bl.a. ett ökat fokus på progression och kunskap. Motionärerna vill införa en kontrollstation efter 52 veckors sfi-studier. Om en elev endast uppnått begränsade resultat efter den tiden, ska eleven i stället slussas ut i jobb eller arbetsplatsförlagd praktik.

I kommittémotion 2020/21:2701 av Leila Ali-Elmi m.fl. (MP) yrkande 7 behandlas goda möjligheter till språkstudier. Motionärerna vill bl.a. se en mer flexibel och individanpassad sfi av hög kvalitet. Sfi kan med fördel innehålla fördjupad samhällsinformation och studie- och yrkesvägledning som motverkar stereotypa yrkesval.

Enligt motion 2020/21:450 av Amineh Kakabaveh (-) yrkande 5 bör det skapas en särskild statlig utbildning med integrations- och kvinnofokus för invandrade föräldrar vars barn går i förskola, grundskola och gymnasium.

I motion 2020/21:506 av Amineh Kakabaveh (-) yrkande 1 föreslås att den av regeringen planerade obligatoriska introduktionsutbildningen för asylsökande ska regleras av skollagen och särskilt upprättade läro- och kursplaner. Enligt yrkande 2 bör antisemitismens uttryck och konsekvenser ges en central plats i ovan nämnda skolforms läro- och kursplaner.

Bakgrund och gällande rätt

Gällande rätt

Utbildning i svenska för invandrare (sfi) ingår i skolformen kommunal vuxenutbildning. Den syftar till att ge vuxna invandrare grundläggande kunskaper i svenska språket samt till att ge vuxna invandrare som saknar grundläggande läs- och skrivfärdigheter möjlighet att förvärva sådana färdigheter. Utbildningen får genomföras på elevens modersmål eller något annat språk som eleven behärskar (20 kap. 4 § skollagen).

Utbildning i sfi ska i genomsnitt under en fyraveckorsperiod omfatta minst 15 timmars undervisning i veckan. Huvudmannen ska verka för att undervisningen erbjuds på tider som är anpassade efter elevens behov (20 kap. 24 § skollagen). Huvudmannen ska också i samarbete med Arbetsförmedlingen verka för att eleven ges möjligheter att öva det svenska språket i arbetslivet och för att utbildning i sfi ska kunna kombineras med andra aktiviteter som arbetslivsorientering, validering, praktik eller annan utbildning. Utbildningen ska dessutom kunna kombineras med förvärsarbete (20 kap. 25–26 §§ skollagen).

Varje kommun ska aktivt verka för att nå dem i kommunen som har rätt till utbildningen och för att motivera dem att delta i utbildningen. Utbildningen ska finnas tillgänglig så snart som möjligt efter det att en rätt till utbildning i svenska för invandrare inträtt. Om det inte finns särskilda skäl ska utbildningen kunna påbörjas inom tre månader. Hemkommunen är skyldig att se till att den som avser att påbörja en utbildning i sfi erbjuds studie- och yrkesvägledning.

Varje kommun ska aktivt verka för att en nyanländ som omfattas av lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare kan påbörja utbildningen inom en månad från det att den nyanlände anmält sig till utbildning i svenska för invandrare hos kommunen (20 kap. 29–30 §§ skollagen). En person har rätt att delta i utbildning i sfi fr.o.m. det andra kalenderhalvåret det år då han eller hon fyller 16 år, om han eller hon är bosatt i landet och saknar sådana grundläggande kunskaper i svenska språket som utbildningen syftar till att ge (20 kap. 31 § skollagen).

Betänkandet Samverkande krafter – för stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk (SOU 2020:66)

I december 2020 överlämnade den s.k. Kliva-utredningen (direktiv 2018:23) sitt betänkande Samverkande krafter – för stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk (SOU 2020:66) till regeringen. I betänkandet redovisas uppdraget att utreda behovet av förändringar när det gäller sfi och sfi i kombination med annan utbildning inom kommunal vuxenutbildning. Utredningen föreslår bl.a följande.:

- Stödmaterial för stärkt beställarkompetens inom upphandling samt allmänna råd för systematiskt kvalitetsarbete inom komvux.
- Förstärkta granskningar av sfi-verksamheter på anordnarnivå samt av kvalitetsarbetet inom sfi.
- Förbättrad statistik om bl.a. studieresultat och kostnader.
- Ett s.k. kommunalt språkansvar som ska stödja kommunerna och skärpa befintliga krav på deras arbete med att söka upp, motivera och stödja individer att påbörja och slutföra hela sfi-utbildningen.
- Tidsbegränsad sfi-utbildning (4 år med möjlighet till individuell förlängning) och fastställda kursstider.
- Ändamålsenliga individuella studieplaner och progressionsplanering.
- Obligatorisk kartläggning av litteraciteter samt bedömningsmaterial för undervisningen: Bygga svenska vux.
- Reglering av distansundervisning inom sfi.
- Olika former av kompetensutvecklingsinsatser specifikt för sfi och övriga komvux.
- En plan för ökade behörighetskrav för lärare i sfi.
- Profilerings mot vuxenutbildning av högskolekurser i svenska som andraspråk.
- Forskarskola och medel för praktiktäna ämnesdidaktisk forskning om vuxnas lärande av och på svenska som andraspråk inom komvux.

Remisstiden gick ut den 8 april 2021. Ärendet är under beredning inom Regeringskansliet.

Yrkessvenska hos personal i äldreomsorgen

Av budgetpropositionen för 2021 framgår att många anställda inom äldreomsorgen relativt nyligen har kommit till Sverige och fortfarande har bristande språkkunskaper, trots avslutad sfi. För att förbättra kommunikationen mellan äldre och omsorgspersonal samt utveckla personalens språkkunskaper på fackområdet hälso- och sjukvård behövs en satsning på yrkessvenska för utrikes född personal (s.126). Regeringen föreslog därför i budgetpropositionen för 2021 att 31 miljoner kronor per år ska avsättas för riktade insatser för att förbättra yrkessvenska hos personal i äldreomsorgen. Riksdagen beslutade i enlighet med detta (prop. 2020/21:1 utg.omr. 16, bet. 2020/21:UbU1, rskr. 2020/21:141).

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att utbildningen inom sfi är viktig, vilket flera motionärer också ger uttryck för. I december 2020 överlämnade Kliva-utredningen sitt betänkande Samverkande krafter – för stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk (SOU 2020:66) till regeringen. I betänkandet redovisas uppdraget att utreda behovet av förändringar när det gäller sfi och sfi i kombination med annan utbildning inom kommunal vuxenutbildning. Utredningen har lämnat ett antal förslag, bl.a. om tidsbegränsad sfi-utbildning och fastställda kursstider, och ärendet är nu under beredning inom Regeringskansliet. Utskottet ser med intresse fram emot det fortsatta arbetet med att förbättra och stärka sfi, och ser inte skäl till att föregripa det arbete som pågår.

Mot denna bakgrund avstyrks motionerna 2020/21:450 (-) yrkande 5, 2020/21:506 (-) yrkandena 1 och 2, 2020/21:561 (SD), 2020/21:2701 (MP) yrkande 7, 2020/21:3088 (M), 2020/21:3225 (L) yrkande 6, 2020/21:3285 (C) yrkande 5, 2020/21:3324 (M) yrkande 20 och 2020/21:3405 (KD) yrkande 19.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som beretts i förenklad ordning.

Jämför särskilt yttrande 2 (M), 3 (SD), 4 (C), 5 (KD) och 6 (L).

Utskottets ställningstagande

I betänkandet behandlas motionsyrkanden som rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden. Under riksmötena 2018/19 och 2019/20 har detta gjorts i betänkandena 2018/19:UbU11, 2018/19:UbU12, 2018/19:UbU15, 2019/20:UbU14 och 2019/20:UbU22, och riksdagen har i enlighet med utskottets förslag avslagit motionsyrkandena. Utskottet ser ingen anledning att nu göra någon annan bedömning och avstyrker därför de motionsyrkanden som finns upptagna i bilaga 2.

Reservationer

1. **Kvalitet i den kommunala vuxenutbildningen, punkt 1 (M, SD)**

av Kristina Axén Olin (M), Lars Püss (M), Patrick Reslow (SD), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Robert Stenkvis (SD) och Jörgen Grubb (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
 2020/21:1935 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 14 och
 2020/21:3324 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 10 och
 avslår motionerna
 2020/21:2921 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 28 och
 2020/21:3225 av Maria Nilsson m.fl. (L) yrkandena 1, 2 och 10.

Ställningstagande

Vi motsätter oss den nya förenklade betygsskalan inom delar av komvux som riksdagen beslutade om våren 2020 och som börjar gälla inom delar av komvux fr.o.m. den 1 januari 2022. Vi anser att det ska råda likhet mellan studier i den allmänna grund- och gymnasieskolan och komvux på motsvarande nivå. Införandet av en förenklad betygsskala strider enligt vår mening mot denna övergripande princip. Det kan bli otydligt och förvirrande för elever som läser sfi samt grundskole- och gymnasiekurser parallellt att ha olika betygsbeteckningar. Det kan också bli svårt för arbetsgivare att jämföra betyg, och elever riskerar att inte motiveras att nå längre med en utbyggd betygsskala, eftersom de inte kan utföra topprestationer motsvarande A i betygsskalan. Det är inte rimligt att sänka trösklarna för denna målgrupp och på så sätt göra det betydligt lättare att komma in på gymnasial utbildning eller att erhålla gymnasieexamen. Vi vill därför att man återinför ett gemensamt och sammanhållet betygssystem inom komvux.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

2. **Kvalitet i den kommunala vuxenutbildningen, punkt 1 (C)**

av Fredrik Christensson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:2921 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 28 och avslår motionerna

2020/21:1935 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 14,

2020/21:3225 av Maria Nilsson m.fl. (L) yrkandena 1, 2 och 10 samt

2020/21:3324 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 10.

Ställningstagande

Sveriges medborgare ska kunna lita på att de har tillgång till den digitala världens möjligheter på ett säkert och hållbart sätt och att deras rättigheter och trygghet garanteras. Detta ska gälla oavsett var i landet de bor eller råkar befinna sig. Man bör därför verka för bättre förutsättningar när det gäller livslångt lärande för en mer digitaliserad värld.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

3. **Kvalitet i den kommunala vuxenutbildningen, punkt 1 (L)**

av Roger Haddad (L) och Maria Nilsson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3225 av Maria Nilsson m.fl. (L) yrkandena 1, 2 och 10 samt avslår motionerna

2020/21:1935 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 14,

2020/21:2921 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 28 och

2020/21:3324 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 10.

Ställningstagande

I skollagen föreskrivs att utbildningen inom varje skolform ska vara likvärdig, oavsett var i landet den anordnas. Vuxenutbildningens målgrupp är mycket

blandad och elevernas mål med utbildningen kan variera kraftigt. Därtill ska utbildningen inom komvux alltid anpassas utifrån elevernas individuella behov och förutsättningar, vilket gör att utbildningen kan variera både till längd och innehåll. Vi anser att om de högt ställda kraven på kvalitet och likvärdighet ska kunna realiseras krävs det politiska reformer som möjliggör det.

Vi vill att det införs en nationell skolpeng och nationell standard för lärarledd undervisningstid i komvux. Det ska vara en nationell finansieringsmodell som främjar kvalitet och resultat, men som även premierar elevernas arbetsmarknadsetablering. Skolpengen ska möjliggöra ökad kvalitet och likvärdighet. Vi vill också skapa en nationell standard för hur många timmars lärarledd undervisning en heltidskurs i komvux bör omfatta.

Vi anser också att arbetsvillkoren för lärare inom den kommunala vuxenutbildningen bör förbättras. Att lärarna inom den kommunala vuxenutbildningen har goda villkor och förutsättningar att bedriva sin undervisning är en förutsättning för att komvux ska fungera väl. Det är också viktigt för att motarbeta lärarbristen och behålla de redan yrkesverksamma lärarna. Inom vuxenutbildningen är läraarnas arbetsmiljö och villkor undermåliga.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

4. Ett nytt upphandlingssystem i vuxenutbildningen, punkt 2 (M, SD, L)

av Roger Haddad (L), Kristina Axén Olin (M), Lars Püss (M), Patrick Reslow (SD), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Robert Stenkvist (SD), Maria Nilsson (L) och Jörgen Grubb (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3225 av Maria Nilsson m.fl. (L) yrkande 3.

Ställningstagande

Ett nytt upphandlingssystem som premierar kvalitet före kvantitet i vuxenutbildningen behöver utredas. Ska komvux bli en likvärdig skolform som sätter kvaliteten i första rummet måste det tas initiativ till en statlig utredning med syfte att ta fram ett alternativ till dagens upphandlingssystem. Det är viktigt att alternativet tas fram och utvecklas i en tät dialog med professionen. Syftet med att arbeta fram ett nytt upphandlingssystem är att ta fram en modell som fördelar resurser genom indikatorer som premierar kvalitet, lärarledd undervisning och progression.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

5. Organisation och utbud av vuxenutbildning m.m., punkt 3 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Lars Püss (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:3324 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkandena 7 och 11,

2020/21:3325 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 8 och

2020/21:3373 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 11 och

avslår motionerna

2020/21:1475 av Teresa Carvalho (S),

2020/21:1935 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 16,

2020/21:2188 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 3,

2020/21:2668 av Malin Danielsson m.fl. (L) yrkande 2,

2020/21:2729 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 13,

2020/21:2953 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 31 och

2020/21:3225 av Maria Nilsson m.fl. (L) yrkande 11.

Ställningstagande

Vi ser ett behov av att sänka åldersgränsen till komvux till 18 år för att öka tillgängligheten för studier för fler.

Komvux har i dag i allt högre utsträckning blivit en integrationsinsats. Av eleverna som läser grundläggande nivå på komvux är idag 95 procent utrikes födda. Den vanligaste kursen på komvux är svenska som andraspråk. På gymnasial nivå är det dock bara 38 procent som är födda i ett annat land än Sverige. De som är födda i Sverige läser oftare på komvux för att komplettera betyg och behörighet för att kunna söka in till en utbildning på högskolan eller yrkeshögskolan (nästan hälften som är under 25 år). Detta ansvar anser vi ska flyttas till högskolans basårsutbildningar och yrkeshögskolans preparandutbildning för att renodla komvux grundläggande utbildningsansvar.

Alliansregeringen tillsatte utredningen Frivux – Valfrihet i vuxenutbildningen som kom med sitt betänkande 2008 (SOU 2008:17). En valfrihetsreform med utgångspunkt i detta betänkandet om frivux bör enligt vår mening genomföras i vuxenutbildningen för att den studerande fritt ska få välja att läsa vuxenutbildning inom kommunal eller annan regi.

Vi anser vidare att regeringen bör överväga utbildning för ledamöter i kommunala nämnder med ansvar för skolan. Det borde kunna ske genom

regionala och/eller lokala konferenser. En sådan utbildning kan lämpligen anordnas året närmast efter ett allmänt val.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

6. Organisation och utbud av vuxenutbildning m.m., punkt 3 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD) och Jörgen Grubb (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:1935 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 16 och
avslår motionerna
2020/21:1475 av Teresa Carvalho (S),
2020/21:2188 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 3,
2020/21:2668 av Malin Danielsson m.fl. (L) yrkande 2,
2020/21:2729 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 13,
2020/21:2953 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 31,
2020/21:3225 av Maria Nilsson m.fl. (L) yrkande 11,
2020/21:3324 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkandena 7 och 11,
2020/21:3325 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 8 och
2020/21:3373 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 11.

Ställningstagande

Vi anser att det var ett stort misstag att låta särvux upphöra som särskild skolform och uppgå i den ordinarie vuxenutbildningsverksamheten. Det kommer att få förödande konsekvenser för kvaliteten på utbildningarna, samtidigt som det finns en överhängande risk för att dessa elever blir marginaliserade. Vi delar den kritik och oro som framförts av en rad remissinstanser under beredningen av den lag som trädde i kraft den 1 juli 2020. Vi är också djupt oroade över att denna målgrupp kommer att få stå tillbaka för andra målgrupper med den nya prioriteringsordningen för komvux. Vi vill därför riva upp beslutet att låta särvux vara en del av den ordinarie vuxenutbildningsverksamheten.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

7. Organisation och utbud av vuxenutbildning m.m., punkt 3 (C)

av Fredrik Christensson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:2953 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 31 och

avslår motionerna

2020/21:1475 av Teresa Carvalho (S),

2020/21:1935 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 16,

2020/21:2188 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 3,

2020/21:2668 av Malin Danielsson m.fl. (L) yrkande 2,

2020/21:2729 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 13,

2020/21:3225 av Maria Nilsson m.fl. (L) yrkande 11,

2020/21:3324 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkandena 7 och 11,

2020/21:3325 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 8 och

2020/21:3373 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 11.

Ställningstagande

Majoriteten av dem som arbetar inom vård och omsorg är kvinnor. Särskilt på landsbygden kan det vara svårt att byta jobb och därigenom påverka sin arbetssituation eller lön på grund av att det finns alltför få arbetsgivare.

Jag vill mot denna bakgrund se fler insatser från regeringen och ett stärkt samarbete mellan äldreomsorgens aktörer kring kompetenshöjande insatser, fler utbildningsvägar, validering och en stärkt studie- och yrkesvägledning i syfte att bredda rekryteringen till vård- och omsorgsyrken i hela landet.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

8. Organisation och utbud av vuxenutbildning m.m., punkt 3 (L)

av Roger Haddad (L) och Maria Nilsson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3225 av Maria Nilsson m.fl. (L) yrkande 11 och avslår motionerna
2020/21:1475 av Teresa Carvalho (S),
2020/21:1935 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 16,
2020/21:2188 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 3,
2020/21:2668 av Malin Danielsson m.fl. (L) yrkande 2,
2020/21:2729 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 13,
2020/21:2953 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 31,
2020/21:3324 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkandena 7 och 11,
2020/21:3325 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 8 och
2020/21:3373 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 11.

Ställningstagande

Vi förespråkar tydligare regleringar för att hindra ett okontrollerat kontinuerligt intag av nya elever i komvux. Det kan regleras genom intag vid fasta tidpunkter under året, exempelvis kvartalsvis. Hur ofta och när intag ska ske bör självfallet avgöras baserat på lokala förutsättningar och behov. Det bör regleras genom mer fasta tidpunkter, som exempelvis en gång per kvartal. Vi är måna om att bevara komvux uppdrag att bedriva utbildning som präglas av flexibilitet, men som det fungerar i dag försvåras uppdraget för skolor och lärare att organisera utbildningen och strukturera undervisningen. Mottagandet av nya elever måste ske under mer ordnade former.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

9. Grundläggande och särskild behörighet, punkt 4 (M, L)

av Roger Haddad (L), Kristina Axén Olin (M), Lars Püss (M), Marie-Louise Hänel Sandström (M) och Maria Nilsson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3225 av Maria Nilsson m.fl. (L) yrkande 4.

Ställningstagande

Under de senaste åren har möjligheterna för unga vuxna att läsa in grundläggande och särskild behörighet på komvux stärkts. Vi menar dock att vi behöver gå längre än så. Dagens arbetsmarknad är krävande och kompetensnivån behöver generellt höjas hos stora grupper medborgare om de ska ha en god chans att vara med och delta på arbetsmarknaden. Trots det kan

kommunerna i dag neka personer plats. Med anledning av det vill vi att rätten att läsa in grundläggande och särskild behörighet inom den kommunala vuxenutbildningen ska utsträckas till att omfatta alla.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

10. Sfi m.m., punkt 6 (M, SD)

av Kristina Axén Olin (M), Lars Püss (M), Patrick Reslow (SD), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Robert Stenkvist (SD) och Jörgen Grubb (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3324 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 20 och avslår motionerna

2020/21:450 av Amineh Kakabaveh (-) yrkande 5,

2020/21:506 av Amineh Kakabaveh (-) yrkandena 1 och 2,

2020/21:561 av Anne Oskarsson (SD),

2020/21:2701 av Leila Ali-Elmi m.fl. (MP) yrkande 7,

2020/21:3088 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2020/21:3225 av Maria Nilsson m.fl. (L) yrkande 6,

2020/21:3285 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 5 och

2020/21:3405 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 19.

Ställningstagande

Om man läser på CSN-berättigade utbildningar finns det strikta regler om hur länge man kan göra detta. CSN betalar ut ersättningar för studier vid universitet och högskolor, komvux, folkhögskola, yrkeshögskola, studier utomlands och högskolans basår. När det gäller universitet och högskolestudier finns det en tydlig bortre gräns som motsvarar sex års studier. Dessutom måste man vid heltidsstudier ha godkända kurser motsvarande 62,5 procent det första året och sedan ökar kravet till 75 procent resterande studietid. Inom sfi finns det ingen bortre gräns eller resultatkrav. Vi vill därför att det tillsätts en utredning för att se över studieformen sfi så att den blir likvärdig med övriga studier i Sverige.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

11. Sfi m.m., punkt 6 (C)

av Fredrik Christensson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:3285 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 5 och
avslår motionerna
2020/21:450 av Amineh Kakabaveh (-) yrkande 5,
2020/21:506 av Amineh Kakabaveh (-) yrkandena 1 och 2,
2020/21:561 av Anne Oskarsson (SD),
2020/21:2701 av Leila Ali-Elmi m.fl. (MP) yrkande 7,
2020/21:3088 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),
2020/21:3225 av Maria Nilsson m.fl. (L) yrkande 6,
2020/21:3324 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 20 och
2020/21:3405 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 19.

Ställningstagande

Vi behöver se till att sfi-undervisningen blir bättre. En viktig nyckel för integrationen är språket. I dag finns det bra och välfungerade digitala hjälpmedel för undervisning. Därför vill jag att man även ska utreda hur nätkurser, appbaserade och AI-understödda läromedel samt andra digitala hjälpmedel ska bli en större del av sfi-undervisningen och integrationsarbetet.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

12. Sfi m.m., punkt 6 (KD)

av Christian Carlsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:3405 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 19 och
avslår motionerna
2020/21:450 av Amineh Kakabaveh (-) yrkande 5,
2020/21:506 av Amineh Kakabaveh (-) yrkandena 1 och 2,
2020/21:561 av Anne Oskarsson (SD),

2020/21:2701 av Leila Ali-Elmi m.fl. (MP) yrkande 7,
2020/21:3088 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),
2020/21:3225 av Maria Nilsson m.fl. (L) yrkande 6,
2020/21:3285 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 5 och
2020/21:3324 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 20.

Ställningstagande

Isolering är inte svaret på att få fler utrikesfödda kvinnor i arbete. Aktiviteter för att förbereda föräldralediga kvinnor på arbete, genom språkstudier och samhällsorientering, är ett mycket bättre svar. Utformningen av dessa aktiviteter måste dock särskilt rikta in sig på kvinnorna och deras förutsättningar, eftersom gruppen visar sig vara särskilt svår att nå. Jag vill därför införa individanpassad sfi med baby under föräldraledigheten. Utbildningen bör vara obligatorisk och även särskilt möjliggöra en utbildning som kan leda till jobb, exempelvis via yrkesutbildningar. Genom att få fler kvinnor i utbildning och arbete kan risken för isolering och hedersförtryck minska.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

13. Sfi m.m., punkt 6 (L)

av Roger Haddad (L) och Maria Nilsson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3225 av Maria Nilsson m.fl. (L) yrkande 6 och
avslår motionerna

2020/21:450 av Amineh Kakabaveh (-) yrkande 5,

2020/21:506 av Amineh Kakabaveh (-) yrkandena 1 och 2,

2020/21:561 av Anne Oskarsson (SD),

2020/21:2701 av Leila Ali-Elmi m.fl. (MP) yrkande 7,

2020/21:3088 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2020/21:3285 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 5,

2020/21:3324 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 20 och

2020/21:3405 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 19.

Ställningstagande

Vi anser att sfi-utbildningen bör stärkas för att öka kvaliteten. Utbildningen måste bli flexiblare och mer individanpassad och det ska ställas tydliga krav.

En akademiker och en analfabet har självklart helt olika förutsättningar att ta till sig svenska språket.

Vi menar att det dessutom måste finnas goda möjligheter att läsa en sfi-utbildning på kvällar och helger samt under sommaren. Det ska finnas goda möjligheter att studera sfi och kombinera det med exempelvis föräldraledighet eller jobb. Det finns samtidigt ett problem med att många fastnar alltför länge i sfi-studier. Det behövs ett ökat fokus på progression och kunskap.

Vidare vill vi införa en kontrollstation efter 52 veckors sfi-studier. Om en elev endast uppnått begränsade resultat efter den tiden i skolbänken, ska vederbörande i stället slussas ut i jobb eller arbetsplatsförlagd praktik. Syftet med det är dels att låta eleven öva på det svenska språket genom jobbet, samt att ge eleven möjlighet till en relevant erfarenhet från arbetslivet. Vi vill även att alla kommuner ska erbjuda yrkessvenska och samarbeta med det lokala näringslivet. Syftet är att fler nyanlända ska få möjlighet att studera enklare yrkessvenska ute på en arbetsplats.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

Särskilda yttranden

1. Sfi m.m., punkt 6 (SD)

Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvis (SD) och Jörgen Grubb (SD) anför:

Vi anser att det är viktigt att det införs en bortre tidsgräns för sfi. I dagsläget finns varken bortre tidsgräns eller krav på resultat, vilket innebär att deltagarna kan läsa år efter år utan att prestera vad som kan och ska förväntas av dem. Vi ställer oss därför bakom Moderaternas motion 2020/21:3324 yrkande 20 (reservation 10) om att tillsätta en utredning för översyn av studieformen sfi, både avseende bortre tidsgräns och resultatkrav. Enligt vår uppfattning måste en sådan bortre tidsgräns vara snäv, och vi kommer framöver att verka för att den ska sättas vid två års studier med möjlighet till ytterligare ett år om särskilda omständigheter föreligger.

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 7 (M)

Kristina Axén Olin (M), Lars Püss (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:UbU12, 2019/20:UbU14 och 2019/20:UbU22. Vi vidhåller vårt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

3. Motioner som bereds förenklat, punkt 7 (SD)

Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvis (SD) och Jörgen Grubb (SD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:UbU12, 2019/20:UbU14 och 2019/20:UbU22. Vi vidhåller vårt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

4. Motioner som bereds förenklat, punkt 7 (C)

Fredrik Christensson (C) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:UbU12, 2018/19:UbU15 och

2019/20:UbU14. Jag vidhåller mitt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

5. Motioner som bereds förenklad, punkt 7 (KD)

Christian Carlsson (KD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkningarna 2018/19:UbU12 och 2019/20:UbU14. Jag vidhåller mitt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

6. Motioner som bereds förenklad, punkt 7 (L)

Roger Haddad (L) och Maria Nilsson (L) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkningarna 2018/19:UbU12 och 2019/20:UbU14. Vi vidhåller vårt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2020/21

2020/21:57 av Martina Johansson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur kompletterande yrkesutbildningar tas fram tillsammans med olika branscher och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:161 av Per Lodenius (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning som ser till hela bilden vad gäller tillgång till eftergymnasial utbildning för personer med intellektuell funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:344 av Lars Thomsson och Anders Åkesson (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett system där regional prioritering och samordning av nationella resurser för kompetensförsörjning och kompetensmatchning utvecklas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:450 av Amineh Kakabaveh (-):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det måste skapas en särskild statlig utbildning för invandrade föräldrar, vars barn går i förskola, grundskola och gymnasium och som ska vara så utformad att kvinnornas ställning stärks och förhållandet mellan föräldrar och barn – inte bara för nyanlända – utvecklas så att ökade möjligheter till integration i svenska samhället skapas och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:506 av Amineh Kakabaveh (-):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den av regeringen planerade obligatoriska introduktionsutbildningen för asylsökande ska regleras av skollagen och särskilt upprättade läro- och kursplaner och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att frågan om antisemitismens uttryck och konsekvenser bör ges en central plats i ovan nämnda skolforms läro- och kursplaner och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:561 av Anne Oskarsson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skolverket bör prioritera uttalet i sfi-utbildningen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:660 av Eric Palmqvist m.fl. (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka utbildningsinsatserna kopplat till stålindustrins kompetensbehov och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:701 av Eric Palmqvist m.fl. (SD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att satsa på utbildning kopplat till gruvnäringens behov och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:729 av Mats Nordberg m.fl. (SD):

36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möta behovet av utbildade specialister i skogssektorn och förläggning av utbildningar och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1162 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna att skapa valideringsutbildningar inom bristyrken för att säkerställa god kompetens inför framtida utmaningar och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1475 av Teresa Carvalho (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att införa fler vägar till jobb och bättre studiefinansiering och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1479 av Gunilla Svantorp m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa ett nationellt kvalitetssäkrat lärlingssystem/lärlingsutbildning samt kvalitetssäkrat valideringssystem och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1578 av Teres Lindberg (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se sfi-undervisningen som en investering snarare än som en kortsiktig kostnad och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att garantera sfi samma resurser per elev som andra jämförbara skolformer och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att utreda likvärdighet, fördelning av resurser och upphandlingsformer i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1645 av Eva Lindh m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att göra en översyn av hela utbildningsstrukturen för arbeten inom vård och omsorg och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1845 av Johanna Haraldsson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om omställning och livslångt lärande och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1935 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra organisationen och inriktningen inom vuxenutbildningen och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att riva upp beslutet om en förenklad betygsskala inom vuxenutbildningen och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta krav på sfi-undervisningen inom vuxenutbildningen och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att särvux ska vara en egen skolform och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2094 av Heléne Björklund och Magnus Manhammar (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om yrkeshögskoleplatser i Blekinge och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2188 av Josefin Malmqvist (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge kommunerna det samlade ansvaret för utbildning för vuxna och att detta bör utföras genom fristående aktörer i lokala eller regionala auktorisationsmodeller med resultatbaserad ersättning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2217 av Patrik Jönsson m.fl. (SD):

60. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka antalet utbildningsplatser inom järnvägssektorn och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2218 av Thomas Morell m.fl. (SD):

88. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa fler utbildningsplatser för yrkesförare och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2668 av Malin Danielsson m.fl. (L):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra pilotprojekt för att öppna upp vuxenutbildningen för fler och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2701 av Leila Ali-Elmi m.fl. (MP):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om goda möjligheter till språkstudier och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2729 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka valideringen av utländsk utbildning och kompetens inom cirkulär ekonomi och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka kompetens inom strategisk upphandling samt att stärka yrkesutbildningen vad gäller cirkulär ekonomi och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2736 av Josefin Malmqvist och Niklas Wykman (båda M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör införas ett friskolesystem inom vuxenutbildningen med Skolinspektionen som tillsynsmyndighet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att införa tydligare kvalitetsuppföljning och externa examinatorer på vuxenutbildningen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att införa ett resultatbaserat ersättningssystem och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en kommunalisering av yrkesutbildningen bör genomföras och tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att bygga ut yrkeshögskolan och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2840 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att göra en konsekvensanalys för rättvisa transportförhållanden över landet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2921 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C):

28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för bättre förutsättningar gällande livslångt lärande för en mer digitaliserad värld och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2930 av Rickard Nordin (C):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka möjligheterna till validering av kompetens som erhålls via spelande och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2948 av Helena Lindahl m.fl. (C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka förutsättningarna för basindustrins kompetensförsörjning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2953 av Sofia Nilsson m.fl. (C):

31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av fler statliga insatser och ett stärkt samarbete mellan äldreomsorgens aktörer i syfte att bredda rekryteringen till vård- och omsorgsyrken i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3088 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram ett språktest för att säkerställa att medarbetare i skola och omsorg har tillräckligt goda kunskaper i svenska för att på ett tryggt och rättssäkert sätt kunna vara en del i verksamheten och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3225 av Maria Nilsson m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad kvalitet och likvärdighet i vuxenutbildningen och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en nationell skolpeng samt nationell standard för lärarledd undervisningstid i komvux och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ett nytt upphandlingssystem som premierar kvalitet före kvantitet i vuxenutbildningen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge alla rätt att läsa in grundläggande och särskild behörighet inom ramen för den kommunala vuxenutbildningen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka antalet platser i yrkeshögskolan och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka sfi-utbildningen för att öka kvaliteten och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bättre arbetsvillkor för lärare inom den kommunala vuxenutbildningen och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta åtgärder för att skapa ett mer kontrollerat intag av nya elever inom komvux och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att elever inom komvux som har behov av särskilt stöd får tillgång till elevhälsa, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:3227 av Lina Nordquist m.fl. (L):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om specialisering för undersköterskor och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3234 av Johan Pehrson m.fl. (L):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av vuxenutbildning och validering och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökade krav på deltagande och resultat i sfi och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3285 av Martin Ådahl m.fl. (C):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur nätbaserade kurser, appbaserade och AI-understödda läromedel samt andra digitala hjälpmedel ska bli en större del av integrationsarbetet, som en del av en förstärkt sfi-undervisning, och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3286 av Fredrik Christensson m.fl. (C):

35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för en ökad andel fasta anslag till yrkeshögskolan och att se över möjligheten att låta privata och offentliga arbetsgivare få möjlighet att delfinansiera platser på yrkeshögskolan och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att låta fler yrkesutbildningar bli yrkescollege och att lärlingsutbildningarna bör ta fasta på systemet för teknikcollege med företagsrepresentanter i regionala styrgrupper och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur yrkesvux kan stärkas för förbättrad kompetensförsörjning samt se över möjligheten att införa ett system med vuxenutbildningspeng i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att vuxna ges rätten att söka komvux, yrkesvux och sfi oavsett i vilken kommun utbildningen bedrivs och tillkännager detta för regeringen.
48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en utredning för att ta fram förslag till system för eftergymnasial utbildning för personer med intellektuell funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3324 av Kristina Axén Olin m.fl. (M):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av fortsatta reformer av yrkeshögskolan och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kvalitetsgranskning av yrkeshögskolans utbildningar och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de ekonomiska effekterna gällande ett förändrat komvux bör följas upp och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sänka åldern för komvux till 18 år och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om målsättningen för komvux och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om urvalet till komvux och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett sammanhållet betygssystem för komvux och tillkännager detta för regeringen.

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att komvux grundläggande utbildningsansvar bör renodlas och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en individuell prestationsplan i sfi och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra de nationella proven i sfi obligatoriska inom samtliga kurser och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en resultatbaserad ersättning i all vuxenutbildning ska införas och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om granskning av den kommunala vuxenutbildningen på enhetsnivå och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kvaliteten i vuxenutbildningen och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att syftet med svenska för invandrare bör förtydligas i skollagen med mål om etablering på arbetsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att nyanlända med eftergymnasial utbildning ska kunna kombinera studier i svenska för invandrare med studier som möjliggör en akademisk eller yrkesinriktad specialisering och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en borte gräns för sfi och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka Jobbsprånget och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3325 av Kristina Axén Olin m.fl. (M):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utbildning och dialog med förtroendevalda och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3350 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M):

50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en bred översyn av utbildningarna inom primär- och livsmedelsproduktionen samt viltvårdsutbildningarna i gymnasieskolan, yrkesvux och yrkeshögskolan och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3373 av Mats Green m.fl. (M):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om reformer för att anpassa utbildningsväsendet bättre till arbetsmarknadens efterfrågan och yrkesverksammas behov av omställning och kompetensutveckling och tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över regelverk och finansiering för att bredda utbudet av både grundutbildning och vidareutbildning via lärcentrum och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en valfrihetsreform med utgångspunkt i betänkandet om ”frivux” bör genomföras i vuxenutbildningen där den studerande fritt ska få välja att läsa vuxenutbildning inom kommunal eller annan regi och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3405 av Sofia Damm m.fl. (KD):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa obligatorisk individanpassad sfi med baby under föräldraledigheten och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3499 av Camilla Brodin m.fl. (KD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler utbildningar inom besöksnäringen som anordnas inom yrkeshögskolan och yrkesvux samt av andra aktörer på lokal nivå och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om validering av praktisk kompetens och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3626 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD):

75. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att få vissa yrkesutbildningar på sitt eget språk, för att kunna lära svenska under praktik, som ett sätt att snabbare komma i arbete och få egenförsörjning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 7

Motion	Motionärer	Yrkanden
7. Motioner som bereds förenklat		
2020/21:57	Martina Johansson (C)	
2020/21:161	Per Lodenius (C)	
2020/21:344	Lars Thomsson och Anders Åkesson (båda C)	
2020/21:660	Eric Palmqvist m.fl. (SD)	3
2020/21:701	Eric Palmqvist m.fl. (SD)	5
2020/21:729	Mats Nordberg m.fl. (SD)	36
2020/21:1578	Teres Lindberg (S)	1–3
2020/21:1645	Eva Lindh m.fl. (S)	
2020/21:1845	Johanna Haraldsson (S)	
2020/21:1935	Patrick Reslow m.fl. (SD)	13 och 15
2020/21:2094	Heléne Björklund och Magnus Manhammar (båda S)	
2020/21:2217	Patrik Jönsson m.fl. (SD)	60
2020/21:2218	Thomas Morell m.fl. (SD)	88
2020/21:2736	Josefin Malmqvist och Niklas Wykman (båda M)	1–3, 8 och 10
2020/21:2840	Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M)	
2020/21:2930	Rickard Nordin (C)	10
2020/21:2948	Helena Lindahl m.fl. (C)	2
2020/21:3225	Maria Nilsson m.fl. (L)	5 och 12
2020/21:3227	Lina Nordquist m.fl. (L)	19
2020/21:3234	Johan Pehrson m.fl. (L)	14 och 22
2020/21:3286	Fredrik Christensson m.fl. (C)	35–38 och 48
2020/21:3324	Kristina Axén Olin m.fl. (M)	4–6, 8, 9, 13– 19 och 21
2020/21:3350	Jessica Rosencrantz m.fl. (M)	50
2020/21:3373	Mats Green m.fl. (M)	8 och 10
2020/21:3499	Camilla Brodin m.fl. (KD)	2 och 4
2020/21:3626	Gudrun Brunegård m.fl. (KD)	75